

УДК 004.9:340.5

С.В. ЛИХОСТУП, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник Науково-дослідного центру
правової інформатики Академії правових наук України

В.М. ЛИХОСТУП, головний спеціаліст Міністерства Закордонних Справ України

А.О. МОРОЗ, аспірантка Інституту проблем математичних машин і систем

Національної Академії наук України

Е.Л. КЛЕПЕЦЬ, заступник начальника управління Секретаріату Кабінету Міністрів України

ІНФОРМАЦІЯ, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО

Анотація. *Про актуальні питання розвитку та взаємовпливу різних видів інформаційних ресурсів України та нормативно-правового забезпечення цих процесів.*

Аннотация. *О актуальных вопросах развития и взаимовлияния разных видов информационных ресурсов Украины и нормативно-правового обеспечения этих процессов.*

Summary. *On issues of current importance related to the development and mutual influence of different types of Ukrainian information resources and related to regulatory support of these processes.*

Ключові слова. *Інформація, інформаційні ресурси, національні інформаційні ресурси.*

Широке впровадження досягнень науково-технічного прогресу у всі соціально-економічні і виробничі процеси обумовило переведення інформації у розряд економічних та політичних категорій. Цей процес характеризується підвищенням ролі інформації у житті людей та у процесах прийняття управлінських рішень завдяки поширенню інформаційно-комп'ютерних технологій та мереж, застосування яких потребує змін у характері стратегії розбудови державності. Головною формою соціального надбання стають не стільки матеріальні елементи виробництва, скільки накопичення знань та корисної інформації.

Розвиток інформаційних технологій на основі стрімкого розвитку комп'ютерних і телекомунікаційних технологій призвів до нового етапу в їхньому розвитку, який дістав назву “інформаційна епоха”. “Інформаційна революція”, “інформаційний бум”, “інформаційне суспільство”, “інформаційна сфера”, “інформаційні технології” – ці терміни поступово стали загальноприйнятими поняттями інформаційної епохи.

Відповідно до результатів досліджень, проведених компанією Economist Intelligence Unit (EIU) наприкінці 2007 року, Україна посіла 56 місце у світі по рівню розвитку інформаційних технологій, розмістившись після Єгипту та перед Індонезією [1].

На даному етапі розвитку Україна, здійснюючи інтеграцію у світове інформаційне співтовариство, має розв'язати дві важливі задачі: створення єдиної національної інформаційної інфраструктури та інтегрування її в глобальне інформаційне середовище.

Глобалізований світ став велетенським обмінним пунктом інформації. У 1988 році оптико-волоконний кабель передавав одночасно три тисячі інформаційних імпульсів, 1996 році – півтора мільйона, 2000 році – вже десять мільйонів, зараз – понад сто мільйонів. Нині весь світ огорнула інформаційна мережа Інтернет. Вона зв'язує десятки мільйонів абонентів у більш як 150 країнах світу. Щомісяця її поширеність зростає на 7-10 %. Україна посідає одне з останніх місць за кількістю комп'ютерів у загальноосвітніх навчальних закладах – 1,3 комп'ютера на 100 учнів. Для порівняння: Японія – 82, США – 76, Німеччина – 52, Франція – 38, Польща – 14,6, Росія – 10,4. Понад 1 млн. учнів (близько 20 %) навчаються у школах, де немає жодного сучасного комп'ютера [2].

За даними організації “Світовий економічний форум”, на сьогодні за індексом “готовності інформаційної інфраструктури” серед 104 країн світу Україна посідає 82 місце, поряд із Замбією і Танзанією [3].

На початку 1990-х років у користуванні людства було, щонайменше, двісті п’ятдесят мільйонів комп’ютерів. У 2005 році ця цифра зросла до мільярда, що, в поєднанні з мережею Інтернет, створює інтелектуальну павутину, яка сукупно володіє приголомшливим потенціалом. Проте широкомасштабному впровадженню в життя інформаційних технологій в Україні заважає недостатнє оснащення в першу чергу загальноосвітніх навчальних закладів комп’ютерною технікою. Так, за даними 2006 року, в середньому по Україні оснащення загальноосвітніх навчальних закладів комп’ютерною технікою становить лише 43 %, а рівень комп’ютерної грамотності вчителів ще нижчий – лише 22 %. Показник підключення загальноосвітніх навчальних закладів до Інтернету в цілому по Україні становить близько 15 %. Відсоток міських шкіл, які підключені до Інтернету, – близько 19, сільських – 10 [2].

В той же час, за даними “proIT” [1], відповідно до звіту Державного комітету статистики в січні-серпні 2009 р. доходи операторів від надання послуг доступу до Інтернету зросли порівняно з січнем-серпнем 2008 р. на 44,4 % – до 1,8227 млрд. грн. При цьому, дохід від надання послуг населенню становив 999,7 млн. грн., що на 80,1 % вище аналогічного показника за січень-серпень 2008 р.

На сьогодні інформаційні та комунікаційні технології становлять вагомую частку світового виробництва, що веде до глобального перерозподілу як ринку праці, так і ринку послуг. Однак основою зазначених процесів служить виключно потреба людства в отриманні найбільш достовірної та широкої інформації.

Інформація як один з видів ресурсів, економічних по суті, зафіксована на матеріальних носіях наукових знань. В сучасних умовах інформацію можна розглядати як сукупність знань, даних про матеріальний і духовний світ, про закономірності й тенденції його розвитку тощо. Вона позитивно впливає на зростання продуктивності праці, підвищення ролі ресурсозберігаючих технологій, поліпшення якості послуг. Значна кількість вчених і спеціалістів, говорячи про соціальне значення інформації, вказують, що інформація – це не лише знання, а й влада. Управління інформацією є, по суті, управлінням соціальними й економічними процесами. Через це проблеми розповсюдження інформації, широкого її використання набувають не лише суто економічного, а й політичного характеру як у межах окремої країни, так і на міжнародній арені.

Законом України “Про інформацію” [5] встановлено, що основними галузями інформації є: політична, економічна, духовна, науково-технічна, соціальна, екологічна, міжнародна [5, ст. 17], а основними видами інформації є: статистична інформація; масова інформація; інформація про діяльність державних органів та органів місцевого й регіонального самоврядування; правова інформація; інформація про особу; інформація довідково-енциклопедичного характеру; соціальна інформація [5, ст. 18].

В Законі [5, ст. 17] як галузь інформації визначена “економічна”, однак зміст цієї галузі у вигляді видів інформації, з яких вона складається, не встановлено. До галузі економічної інформації було б доцільним віднести види інформаційних ресурсів сфери матеріального виробництва, фінансів, зовнішньоекономічної діяльності, природних ресурсів тощо.

Незважаючи на відмінності окремих видів інформації (технічної, економічної, соціальної, політичної, культурної та ін.), усім їм притаманні загальні властивості, які визначають інформацію як особливий продукт людської діяльності поряд з матеріальними благами та послугами. Становлення й розвиток інформації як ресурсу – процес історич-

ний. Він почався з виникнення людини і суспільства. Революційне значення для розвитку інформаційної індустрії мало створення електронних обчислювальних машин. Прогрес у розвитку комп’ютерної техніки сприяв запровадженню ПЕОМ в усі сфери людської діяльності – від військової справи до охорони здоров’я, від мікробіології до освоєння космічного простору тощо. Швидке зростання обсягів інформаційних ресурсів людства викликає докорінні зміни в житті людини, її психології.

Поняття “ресурс” походить від французького слова “ressource” – джерело, запас чого-небудь, засіб, який використовується у необхідних випадках [6]. Термін “інформаційні ресурси”, як і багато інших, увійшов у нашу мову з появою та розвитком електронної обчислювальної техніки та створенням на її основі інформаційних систем (information system), тобто впорядкованих сукупностей документованої інформації за допомогою інформаційних технологій, які забезпечують збір, збереження, обробку, пошук-видачу інформації, що необхідна у процесі розв’язку задач будь-якої предметної сфери. Відповідно до ДСТУ інформаційна система – це система, яка організовує пам’ять і маніпулювання інформацією щодо проблемної сфери. Під проблемною (предметною) сферою розуміють усі сутності, що є обертом інтересу, які були, є або можуть бути, наприклад, освітня діяльність [6]. Інформаційні ресурси (information resources) трактуються як обсяг інформації в інформаційній системі як “окремі документи і окремі масиви документів у інформаційних системах (бібліотеки, архіви, фонди, банки даних та інші інформаційні системи)”.

Дослідники інформаційної сфери зазначають, що кількість, якість та доступність інформаційних ресурсів вже зараз багато в чому визначають статус країни у світовому співтоваристві, і вони, безсумнівно, стануть ключовими показниками цього статусу в перші десятиліття XXI-го століття [7].

Інформаційні ресурси розглядаються в якості стратегічних ресурсів держави, обсяг, змістовне наповнення та різноманітність яких свідчить про рівень розвитку будь-якої країни світу.

Крім того, інформаційні ресурси сприяють: формуванню світового та внутрішньо-державного ринку інформаційних послуг; утворенню різноманітних баз даних ресурсів регіонів та держав, до яких можливий порівняно недорогий доступ; підвищенню обґрунтованості та оперативності рішень, що приймаються за рахунок своєчасного використання потрібної інформації; перетворенню діяльності з надання інформаційних послуг у глобальну інформаційну діяльність людства, до якої входить і освітня як найважливіша діяльність розвитку суспільства.

У процесі використання інформаційних ресурсів вони не скорочуються, а навпаки, збільшуються. Невикористання веде до їх швидкого знецінення й старіння, а це, в свою чергу, призводить до втрати дієвої вартості і збуту даного виду ресурсів. В умовах інформаційної революції першою і необхідною умовою існування інформаційних ресурсів є їх постійне оновлення, розширене відтворення. Найменша затримка країни в нагромадженні та оновленні інформації призводить до її відставання, втрати лідируючих позицій на світовому ринку.

В Україні створено чималу кількість різноманітних інформаційних ресурсів: соціальної сфери, сфери фінансів та зовнішньоекономічної діяльності, бібліотечної мережі, мережі архівних установ, сфери науково-технічної інформації, галузі матеріального виробництва, сфери природних ресурсів, явищ та процесів, статистичної та правової інформації. Серед інформаційних ресурсів відрізняють:

- інформаційні ресурси спільного користування – сукупність інформаційних ресурсів державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних біб-

ліотек, а також комерційних центрів, фірм, організацій, які займаються науково-технічною діяльністю і з власниками яких укладено договори про їх спільне використання;

- інформаційні ресурси науково-технічної інформації – систематизоване зібрання науково-технічної літератури і документації (книги, брошури, періодичні видання, патентна документація, нормативно-технічна документація, промислові каталоги, конструкторська документація, звітна науково-технічна документація з науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, депоновані рукописи, переклади науково-технічної літератури і документації), зафіксовані на паперових чи інших носіях [8].

Найбільш організованою та усталеною з точки зору впорядкованості інформаційних ресурсів є державна система статистики, інформаційні ресурси якої упорядковані згідно з організаційною структурою, що має рівні: державний; Автономної Республіки Крим; обласні; міст Києва та Севастополя; районні. Інформаційний фонд системи державної статистики включає: загальноекономічну, галузеву і регіональну статистичну інформацію; інформацію щодо організацій, установ і підприємств. Фонд статистичної інформації формується на підставі даних місячної, квартальної і річної періодичності. Функції ієрархічної структури системи статистичної інформації визначені Законом України “Про державну статистику” та низкою підзаконних актів. Подальший розвиток нормативно-правової бази в цій сфері має ґрунтуватися на вдосконаленні суспільних інформаційних відносин як у правовому, так і в організаційному планах.

Інформаційний ресурс як результат інтелектуальної діяльності людини має такі особливості:

- створюється по відношенню до певного матеріального чи ідеального об’єкта;
- створюється для реалізації його цільової функції;
- характеризується частотою його використання (наприклад, оперативний - використовується часто, а архівний - рідко);
- характеризується типом використовуваного носія (електронний, паперовий, фотографічний тощо);
- характеризується регламентом доступу до нього (відкритий, обмежений);
- характеризується способом пошуку інформації в ньому (каталоги, класифікатори, довідники тощо) [7].

Разом з тим, в структурі інформаційних ресурсів України слід виділити інформаційні державно-управлінські ресурси, які є підмножиною інформаційних ресурсів у цілому. Враховуючи смислове поле поняття “інформаційний ресурс” [9, 10], а також його характеристики та особливості, інформаційний державно-управлінський ресурс можна визначити як результат інтелектуальної діяльності людини, який реалізовано в системі суб’єкт-об’єктних відносин процесу державного управління, що забезпечує збір, обробку, зберігання, пошук та використання документованої інформації, призначений для вирішення конкретних завдань управління в контексті діяльності конкретних органів державної влади, створений за їхнім замовленням, профінансований з коштів державного бюджету, який має автора та власника.

В інформаційному середовищі [11] розрізняють такі типи інформаційних державно-управлінських ресурсів: традиційні – паперові документи, фонограми, фільмограми, бази та банки даних, програмне забезпечення, мультимедійні продукти тощо.

За структурою інформаційні державно-управлінські ресурси бувають таких видів: нормативні, довідкові, планові, облікові, аналітичні.

Серед інформаційних ресурсів, які використовуються в державному регулюванні соціально-економічних систем, розрізняють:

- 1) за формою власності: державні, недержавні;

- 2) за рівнем доступу: загальнодоступні, з обмеженим доступом;
- 3) за формою носія інформації: паперові, електронні;
- 4) за ступенем узагальнення інформації: первинні, агреговані [12].

Основні засади розвитку електронних інформаційних ресурсів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що визначені законами України “Про інформацію”, “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки”, “Про Концепцію Національної програми інформатизації”, “Про Національну програму інформатизації”, Розпорядженням Кабінету Міністрів України “Про затвердження Концепції формування системи національних інформаційних ресурсів” [13 – 15], включають:

- формування та розвиток системи національних інформаційних ресурсів;
- створення загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів, які повинні використовуватися в інформаційному обміні;
- створення системи центрів даних, що надають послуги зі зберігання і захисту електронних інформаційних ресурсів;
- відповідність електронних інформаційних ресурсів стандартам і технічним регламентам, загальнодержавним, галузевим та локальним класифікаторам і довідникам;
- забезпечення доступу населення до електронних інформаційних ресурсів та надання електронних інформаційних та адміністративних послуг органами державної влади та органами місцевого самоврядування із застосуванням мережі Інтернет.

Аналіз стану ведення електронних інформаційних ресурсів свідчить, що найбільша їх частина ведеться не в електронному вигляді та відповідно до цього не може ефективно використовуватися для надання електронних інформаційних та адміністративних послуг, інтегруватися до системи електронних інформаційних ресурсів, ефективно використовуватися в інформаційному обміні (інформаційній взаємодії) органів державної влади між собою та з громадянами і бізнесом.

Загальна кількість інформаційних ресурсів, ведення яких передбачено центральними органами державної влади відповідно до нормативно-правових актів, становить понад 250 ресурсів.

Відповідно до інформації від 46 центральних органів виконавчої влади, які надали інформацію про наявні електронні інформаційні ресурси, визначається, що менш як 48 % інформаційних ресурсів, які визначені нормативно-правовою базою для створення та ведення в даних органах виконавчої влади, ведуться в електронному вигляді, тобто є електронними інформаційними ресурсами. Деякі з таких ресурсів ведуться в прикладних офісних пакетах та зберігаються в текстових файлах і електронних таблицях [16].

Аналіз інформації, що зберігається в електронних інформаційних ресурсах, показує, що деяка інформація ведеться паралельно в декількох ресурсах, наприклад, персональні дані. Для кожного з таких ресурсів здійснюються процеси збору, збереження та використання такої інформації замість використання вже існуючої інформації, отриманої з іншого електронного інформаційного ресурсу при інформаційному обміні між органами державної влади. Також слід зазначити, що така дублююча інформація зберігається в різних ресурсах та форматах даних без застосування єдиного підходу для збереження такої інформації, а саме – з застосуванням єдиних стандартів та форматів даних.

Таким чином, розбудова національного інформаційного простору, до складу якого входять галузеві бази даних, реєстри, кадастри тощо, які обслуговуються інформаційними та іншими системами, можлива лише за умов розробки єдиних вимог та правил формування електронних інформаційних ресурсів для всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Також важливим кроком на шляху розбудови інформаційного суспільства, забезпечення інформаційної відкритості органів державної влади та інформаційної взаємодії між органами державної влади та громадянами є визначення інформації, доступ до якої є відкритим. На сьогодні інформація відповідно до законодавства за режимом доступу поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом. Згідно з цим розробляються вимоги до захисту інформації, формуються відповідні електронні інформаційні ресурси та створюються інформаційні системи для обробки цих ресурсів. Водночас, сьогодні органами виконавчої влади (відповідно до існуючих правил) розробляються власні переліки, які визначають дані з обмеженим доступом (конфіденційні). Крім того, окремі органи державної влади пропонують проектами законодавчих актів ввести поняття галузевої інформації та її особливий статус щодо правил користування нею (наприклад, податкова інформація, медична інформація, банківська, митна та ін.) без надання переліку даних, що входять до її складу. Виникає не тільки правова колізія, коли такі самі дані відносяться різними органами до різних категорій, але й виникають перешкоди для розвитку інформаційних відносин органів державної влади між собою та з громадянами.

Впорядкування правил обмеження доступу до інформації розпорядчого характеру та інформаційних ресурсів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, запровадження загальнодержавного переліку даних з обмеженим доступом (для службового користування) є важливими та необхідними кроками на шляху побудови інформаційного суспільства.

Надання органами державної влади електронних інформаційних та адміністративних послуг громадянам та бізнесу на базі електронних інформаційних ресурсів з використанням мережі Інтернет є вкрай важливим для підвищення ефективності державної влади та суттєвим кроком до впровадження Електронного Уряду в Україні.

В Україні також створені і функціонують системи національних інформаційних ресурсів, які охоплюють: інформаційні ресурси архівного фонду, інформаційні ресурси бібліотечного фонду, інформаційні ресурси музейного фонду, інформаційні ресурси податкової служби України, інформаційні ресурси правоохоронних і силових структур.

Функціонування зазначених вище систем інформаційних ресурсів регламентується відповідними законами та низкою нормативних документів. Так, наприклад, регулювання проблеми державного управління інформаційними ресурсами науково-технічної інформації регламентується Законом України “Про науково-технічну інформацію” [17], в якому визначено складові інформаційних ресурсів національної системи науково-технічної інформації [17, ст. 8], їх структура [17, ст. 10], порядок державної реєстрації [17, ст. 11], державне управління в системі науково-технічної інформації [17, ст. 18].

Однак чинне інформаційне законодавство не дає повного юридичного трактування поняття “національні інформаційні ресурси” внаслідок не розробленості теорії інформаційних ресурсів. Наявний рівень теоретичного і юридичного обґрунтування визначень понятійного апарату щодо інформаційних ресурсів не сприяє формуванню як національної інформаційної інфраструктури, так і державного управління цією системою.

Проведений Держкомінформатизацією аналіз щодо національних електронних інформаційних ресурсів свідчить, що найбільша частина електронних ресурсів органів державної влади відноситься до веб-ресурсів, а саме – формується та розміщується на веб-сайтах органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

При цьому, національні інформаційні ресурси включають інформаційні ресурси, які зберігаються в організаціях, що знаходяться на території країни і містять інформацію з різноманітних аспектів діяльності органів державної влади і органів місцевого самовря-

дування, юридичних осіб і громадян, відповідають визначеним вимогам до структури й утримання і зареєстровані у відповідності з регламентованою процедурою.

Обсяг інформаційних ресурсів збільшується із стрімким розвитком Інтернету. Водночас, накопичилася і множина проблем, які є загальними для всієї сфери формування і використання національних інформаційних ресурсів.

До основних чинників, що впливають на весь комплекс цих проблем, відносяться:

- формування інформаційних ресурсів, орієнтованих, як правило, на задоволення потреб обмеженого (галузевого) кола користувачів;
- низько інформативні вітчизняні інформаційні сторінки державних органів та організацій в мережі Інтернет та нерозвинуті економічні, правові й організаційні механізми передачі державних інформаційних ресурсів для комерційного використання;
- неоднозначності і суперечливості інформаційних ресурсів організацій, що підвідомчі різним органам державної влади, труднощі їх спільного використання;
- відсутність єдиних правових норм, які регулюють доступ до державних інформаційних ресурсів, регламентують порядок передачі і використання інформації про діяльність органів державної влади, підприємств і організацій у комп'ютерних мережах і відповідають вимогам інформаційної безпеки;
- проблеми доступу до територіально віддалених інформаційних ресурсів, нерозвиненість телекомунікаційного середовища, стану засобів зв'язку і т. ін.

Вирішення проблеми формування і використання національних інформаційних ресурсів можливе за умови спрямування пріоритетів державної політики в області національних інформаційних ресурсів на забезпечення формування умов виробництва, збереження, поширення і комплексного використання усіх видів національних інформаційних ресурсів, вільного доступу до них з боку громадян і організацій будь-якої форми власності, в остаточному підсумку – на підвищення ефективності діяльності підприємств і організацій, органів державної влади, управління та місцевого самоврядування.

За станом на перше півріччя 2008 року, в мережі Інтернет представлені всі міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, 265 районних державних адміністрацій. За допомогою існуючих веб-сайтів органи державної влади та місцевого самоврядування надають громадянам переважно електронні інформаційні послуги (89 %): інформація щодо вакансій, закупівель за державні кошти, зразки документів та інші. Впровадження на веб-ресурсах органів державної влади та органів місцевого самоврядування електронних адміністративних послуг з використанням мережі Інтернет (11 %): Інтернет-приймальні, подання податкової, статистичної та іншої звітності, надання консультаційних послуг, звернення громадян та інші – має повільну тенденцію збільшення їх кількості та якості надання громадянам та бізнесу.

Для забезпечення надання якісних електронних інформаційних та, особливо, адміністративних послуг, а також збільшення їх кількості необхідне подальше вдосконалення веб-сайтів органів державної влади, органів місцевого самоврядування; забезпечення інтеграції електронних інформаційних ресурсів у систему електронних інформаційних ресурсів для інформаційної взаємодії органів державної влади; забезпечення розвитку Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади для надання комплексних електронних інформаційних та адміністративних послуг з використанням мережі Інтернет громадянам та бізнесу на основі системи електронних інформаційних ресурсів органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Використання електронних інформаційних ресурсів органами державної влади для надання послуг юридичним та фізичним особам через Інтернет дедалі все більше і біль-

ше впроваджується в повсякденне життя громадян України. При цьому електронна інформаційна послуга через Інтернет розуміється як інформаційна послуга, надана органами державної влади юридичним та фізичним особам у вигляді електронного документа, переданого в електронній формі за допомогою засобів мережі Інтернет згідно законодавством України.

Надання електронних інформаційних послуг через Інтернет регулюється Конституцією України [18], законами України “Про звернення громадян” [19], “Про інформацію” [5], “Про електронні документи та електронний документообіг” [20], “Про електронний цифровий підпис” [21], “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” [22], законодавством про захист персональних даних, публічно-правовим законодавством, а також іншими нормативно-правовими актами.

Правовий статус електронних документів, отриманих при наданні електронних інформаційних послуг через Інтернет, визначається законами України “Про електронні документи та електронний документообіг” [20], “Про електронний цифровий підпис” [21] та іншими нормативно-правовими актами.

Будь-які послуги органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам, в тому числі й ті що потребують міжвідомчої взаємодії, надання яких передбачено законодавством України, в тому числі й підзаконними актами органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, можуть надаватися у вигляді електронних інформаційних послуг через Інтернет, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Як наслідок – поширення використання електронних ресурсів при наданні послуг юридичним та фізичним особам через Інтернет забезпечить виконання Україною, яка приєдналася до підсумкових документів Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства та у 2007 р. прийняла Закон “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” [13] одного з головних пріоритетів України - здійснити вагомі кроки у процесі формування та розвитку інформаційного суспільства.

У свою чергу, ефективна система державного управління національними інформаційними ресурсами та їх захистом значною мірою забезпечить підвищення загального рівня національної безпеки, суспільства та держави.

Висновки.

Необхідність вирішення вищезазначених питань обумовлена тим, що:

- в сучасних умовах значно розширилися можливості для реалізації конституційних прав громадян на інформацію та свободу інформаційної діяльності, суттєво зросли потреби потенціально-активної частини суспільства в інформаційній взаємодії як всередині країни, так і з зовнішнім світом;
- інтенсивний розвиток глобальної інформаційної інфраструктури, необхідність інтеграції України у світове інформаційне співтовариство на рівноправних умовах посилили залежність ефективного функціонування суспільства та держави від стану розвитку інформаційної сфери, передусім, системи державного управління національними інформаційними ресурсами;
- інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура в сучасних умовах стають ареною міжнародної боротьби за світове лідерство, за досягнення певних стратегічних і тактичних політичних цілей і, що необхідно підкреслити особливо – володіння інформацією, належне інформаційне забезпечення органів державного управління є основою успішної боротьби із сучасним тероризмом;

- інформаційна революція надала можливості здійснення таких заходів у сучасних інформаційних мережах і системах обробки інформації, наслідком яких може стати навіть повне підкорення економіки та політики будь-якої з країн світу.

Використана література

1. Режим доступу : [//www.proit.com.ua](http://www.proit.com.ua)
2. Ніколаєнко С.В. Освіті – інформаційна революція // Дзеркало тижня. – 2006. – № 1(580).
3. Перспективи розвитку інформатизації освітнього простору у шкільній освіті зарубіжжя засобами ІКТ (аналіз міжнародних досліджень). – Режим доступу : [//www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em4/content/07goorio.htm](http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em4/content/07goorio.htm)
4. Режим доступу : [//www.bigmir.net](http://www.bigmir.net)
5. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
6. Інформаційні системи і технології в економіці : посібник для студентів ВНЗ ; за ред. В.С. Пономаренка. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2002. – 544 с.
7. Баденко А. Информационные ресурсы в электронном правительстве органов государственной власти // Информационные ресурсы России. – 2007. – № 5. – Режим доступу : [//www.rosinf.ru/activity/publishing/inform_russia/n52007](http://www.rosinf.ru/activity/publishing/inform_russia/n52007)
8. Бауэр Ф. Информатика. Вводный курс / Ф. Бауэр, Г. Гооз : в 2-х ч. Ч. 1 ; [пер. с нем.]. – М. : Мир, 1990. – 336 с.
9. Твердохліб О. Семантико-етимологічний аналіз категорії “інформаційний ресурс” у державному управлінні // Управління сучасним містом. – 2007. – № 1-12. – С. 34-46.
10. Соляник А.А. Документні потоки та масиви : навч. посібник Мінкультури України / А.А. Соляник. – Харків: ХДАК, 2000. – 112 с.
11. Радченко В. Створення елементів національної системи інформаційних ресурсів з науково-технічної та економічної інформації // Бібліотечний вісник. – 2000. – № 3. – С. 2-6.
12. Ставцева Т. Информационные ресурсы государственного регулирования социально-экономической системы // Информационные ресурсы России. – 2006. – № 5. – С. 13-14.
13. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
14. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. – Режим доступу: [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
15. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
16. Про затвердження Концепції формування системи національних інформаційних ресурсів : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.05.2003 р. № 259-р. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
17. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII. – Режим доступу: [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
18. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
19. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 р. №394/96-ВР. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
20. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
21. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 р. № 852- IV. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
22. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.06.2003 р. № 906-IV (906-15). – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)